

KRÁSNOOČKO

Občasník města Krásna

2/2021

Úvodník

Vážení čtenáři, konečně jsme se dočkali teplého počasí a konečně jsme se také dočkali uvolnění našeho života. Už nemusíme sedět doma a můžeme se volně pohybovat a užívat nej-různější aktivity. Ale stále bychom měli být obezřetní a dbát na bez-

pečnost naší i ostatních.

A také jsme se dočkali dalšího čísla Krásnoočka, i když opět se jedná o trochu útlejší variantu. Dočtete se o plánovaných akcích, o akcích již proběhlých, také o zážitcích z naší mateřské školky a možná jste už také něco zaslech-

li o plánované těžbě lithia v našem okolí. A dozvíte se také mnoho zajímavostí ze života včel.

Přeji vám krásné prožití léta.

Saša Masopustová,
šéfredaktorka

Prázdninový pozdrav

Máme za sebou nestudenější jaro za dlouhé období a konečně se na naši krásnou přírodu usmálo sluníčko. I my se už také můžeme alespoň trochu usmívat a radovat se po tom hodně dlouhém, utrápeném období, co máme všichni za sebou. Pravda, nejprve byla pořád zima a teď nás přepadly teploty až moc vysoké.

Doufám, že tak, jako rozkvetla příroda a začala dohánět několika-týdenní zpoždění, tak i my budeme mít možnost vynahradit si to, co

jsme nuceně zameškali.

Můžeme se opět radovat z maličkostí, volně se pohybovat, plánovat výlety, či dovolené a užít si každou volnou chvíli třeba s přáteli, které jsme nemohli dlouho navštěvovat.

I naše město může trochu dohonit to, co nuceně zameškalo. Můžeme pro vás již začít plánovat první kulturní a společenské akce. V dalším textu naleznete pár pozvánek.

Děkuji vám všem za to, jak Krásno zvládlo složité období, děkuji

všem, kteří nám v tomto období výrazně pomáhali, ať pracovníci radnice, naši hasiči, či dobrovolníci z řad obyvatel města. Jejich pomocí a odhodláním překonat veškeré nesnáze si moc vážím.

Přeji vám všem, abyste si užili nám dlouho odíranou volnost, zasloužený odpočinek a krásné léto plné zážitků s rodinou, či přáteli.

S přáním pevného zdraví vás
zdraví Josef Havel.

Návrat kultury a sportovních, či společenských akcí ...

Díky výraznému zlepšení situace v Karlovarském kraji se můžeme vrátit k tomu, co také dělá Krásno takovým, jak ho známe - k našemu aktivnímu společenskému životu. Můžeme pro vás a pro naše děti opět pořádát tradiční akce.

V minulých týdnech se již objevily první náznaky zlepšení situace a proběhl tradiční hudební festival „Rozhledna 2021“. Pokusili jsme se uspořádat kulturní akci i přes přetrvávající výrazná omezení, které pořádání akcí do konce července výrazně ztěžují. Vedení města a jeho zastupitelstvo podpořilo pořadatele z Občanského sdružení 456, z.s., díky kterým akce proběh-

la. Sice nám moc neprálo počasí, ale všichni účastníci byli z oživení kultury nadšení. Poděkování zasluží zejména Pavel Vdovec a Martin Vančura, ale i všichni sponzoři a dobrovolníci, kteří se na akci podíleli.

TJ Baníku Krásno se podařilo uspořádat jarní setkání duatlonistů a ve chvíli, kdy píší tyto řádky, probíhá v katastru města Krásna 7. ročník „Krásenského triatlonu“. I zde zasluží veliký dík hlavní pořadatelé Jan a Tomáš Masopustovi se spoustou dobrovolníků z našeho města.

Včera, v sobotu 19. 6. proběhla, kvůli výrazné nepřízni počasí něko-

likrát odložená brigáda „Uklidme Krásno, uklidme Dlouhou stoku“. Akce se zúčastnilo cca 20 statečných, za což i jim patří velký dík, protože jsme akci nejprve odkládali kvůli teplotám těsně nad nulou a prudkým deštům, a v sobotu se zas teplota pro změnu vyhoupla hodně přes třicet stupňů, a tak se brigádníci museli potýkat několik hodin s úporným horkem.

Některé akce již proběhly, další připravujeme a žádáme vás, abyste na nich dodržovali v tu dobu platná opatření. Děkujeme.

Připravujeme pro vás:

Vítání občánků - pátek 25. 6. v 17.00 - park za kostelem Svaté Kateřiny

Konečně budeme moci po dlouhé době přivítat naše nové občánky, a tak jsme pro jejich rodiče, prarodiče, příbuzné a přátele připravili „Vítání občánků“, abychom naše nové malé obyvatele mohli přivítat mezi nás. Pravda, část našich dříve narozených miminek, nám díky nemožnosti uspořádat akci dříve přijde naproti a budeme si moci s našimi „novorozenci“ i popovídat. Nevadí, bude to celé o to veselejší. Dlouho to vypadalo na velkou převahu děvčátek, tu se však podařilo zmírnit posledním dvěma narozeným klukům. V pátek 25. 6.

budeme tedy moci přivítat deset holčiček a čtyři chlapce v našem krásném parku za kostelem Svaté Kateřiny. V případě nepřízně počasí bude akce přesunuta na velký sál kulturního domu.

Divadlo pro děti - pátek 25. 6. v 17.45 - park za kostelem Svaté Kateřiny

Chceme se chovat zodpovědně a podle současných pravidel ještě nemůžeme pořádát klasický dětský den. To by trochu šlo dle nových pravidel od 1. 7., ale to už část dětí bude na táborech, či na dovolených s rodiči, a tak jsme pro děti připravili divadelní pohádku Vlastimila Pešky „O Smolíčkovi“

v podání Divadla Kamila Kouly. Veselou pohádku O Smolíčkovi napsal zkušený autor a divadelník na známé motivy. Autorem písniček je hudební skladatel Richard Mlynář, zdařilou výpravu a loutky realizovala známá výtvarnice Dana Zimová.

Děti bude v průběhu odpoledne bavit i klaun Bambulík se svou balónkovou „šou“. Těšíme se na vás.

Tímto divadelním představením jsme chtěli našim dětem alespoň trochu vynahradit dětský den, který nejde kvůli platným nařízením uspořádat v takovém rozsahu, na který jsme zvyklí. O dětský den však děti neprijdou, jeho uspořá-

dání za výrazné finanční podpory Euregia Egrensis Karlovy Vary jsme po dohodě s přáteli s Bischof-sgrůnu přesunuli na 18. 9. Napište si tedy do svých kalendářů 18. 9. 2021 od 14.00 uspořádáme dětský den na téma „Asterix, Obelix a Olympiáda“.

Festival pod Tvrzí po loňské premiéře uspořádá ve dnech 17. - 18. 7. na rozhledně nově vzniklý zapsaný spolek se sídlem v Krásně Podtvrzí, z. s., podrobnosti můžete sledovat na odkazu <https://www.facebook.com/events/272018607753666>

Připravujeme pro vás:

Další aktivity:

Výstava. Základní umělecká škola Horní Slavkov – pobočka Krásno pro vás připravila „Open air“ výstavu žáků výtvarného oboru nejen z Krásna. ZUŠ nainstalovala výstavu výtvarných prací podél spodní části nové ovocné aleje cestou na „Krásenský vrch“. Na ochranném oplocení ovocných stromků si můžete prohlédnout výtvarné práce dětí a pomocí QR kódů si i přehrát vystoupení žáků

hudebního oboru. Tato výstava je jedinečnou příležitostí ke krásné procházce na naší rozhlednu.

Spanilá jízda motocyklů Vespa. Dne 10. 7. 2021 v cca od 11:00 do 11:30 zavítá na Krásenský vrch pod rozhlednu spanilá jízda milovníků legendárních motocyklů VESPA. Tyto unikátní nádherné motocykly si budete moci prohlédnout a vyfotit na rozhledně v rámci jejich jízdy krajem. Zastávka to bude

parta nadšenců, kteří posouvají možnosti našich handicapovaných spoluobčanů a jsou vzorem pro tisíce dalších, protože všem ukazují, že i s nepřízní osudu se dá aktivně zapojit do běžného života. Protože jsme se dohodli na přesunu loňského termínu na letošní, můžete se těšit na nevšední velice emotivní zážitek. I pro naše nejmenší bude opět připraveno spousty atrakcí. Je to zkrátka akce, kterou si užije celá rodina.

sice krátká, ale pro toho, který má rád tyto zcela výjimečně tvarované motocykly nezapomenutelná.

Tuning Krásno 2021. Další velice povedená akce, která potěší milovníky aut od veteránů, po moderní stroje proběhne ve dnech 17. - 18. 7. 2021 na letišti v Krásně. Podrobnosti najdete na adrese: <http://tuningkrasno.cz/>

Josef Havel, starosta

Městský úřad informuje

Odečty vodoměrů

Odečty vodoměrů budou probíhat k 30. 6. Budeme rádi, když nám stav vodoměru nahlásíte od 26. 6. do konce měsíce června, případně pošlete foto na telefon č: 601 171 567 nebo email: kvapilova@mesto-krasno.cz.
Děkujeme.

Petr Zahradka, vodohospodář MÚ
a Lenka Kvapilová, referent

Třídění odpadů v Krásně

Na dvoře radnice je umístěná nádoba na sběr plechovek a nádoba na sběr tuků a jedlých olejů. Ty se sbírají do plastové láhve, která se uzavře víčkem a takto se vloží do sběrné nádoby.

Odpad třídíme na papír, plast, nápojové kartony a sklo. Nově se

plechovky mohou vhadzovat u nás i do sběrných nádob na plast. Velmi si vážíme toho, že odpad třídíte, a znovu bychom chtěli požádat všechny občany, aby neukládali odpad mimo kontejnery. Vzniká nevzhledný nepořádek, který v naší obci přece mít nechceme. Pokud jsou kontejnery plné, počkejte na vývoz firmy Resur, nebo převezte tříděný odpad do jiných kontejnerů v obci (např. na parkoviště pod Pilou). PET lahve je nutné sešlapovat, kartony rozřezat nebo natrhat. Papír a sklo prosím neházet v igelitkách, ty patří do plastů. A hlavně nevhazovat jiný odpad než ten, který do dané nádoby patří.
Děkujeme.

Lenka Kvapilová, referent MÚ

Třídění bioodpadů

Znovu bychom rádi všechny občany požádali o rozdělování bioodpadů, které ukládáte na místa před vašimi nemovitostmi. Vzhledem k další využitelnosti tohoto odpadu je nutné rozdělovat jednotlivé druhy bioodpadu samostatně (trávu a listí zvlášť, piliny, hobliny a odřezky také zvlášť). Větve maximální délky 2 m dávejte odděleně od jiného bioodpadu. Pokud nebude bioodpad takto roztríděn, nebudou ho naši pracovníci odvážet a vy budete vyzváni si ho sami odstranit na vlastní náklady.
Děkujeme.

Snažte se využívat kompostéry, šetříte tím městský rozpočet. Kdo si o kompostér ještě nepožádal, může tak učinit telefonicky.

Kameny, stavební suť, drny a jiný odpad nespadá do svozu bioodpadu! Pokud potřebujete takový

odpad odvézt, je nutné objednat si odvoz na Městském úřadě v Krásně u paní Kvapilové nebo telefonicky

na číslo 601 171 567.

Děkujeme.

Lenka Kvapilová,
referent MÚ

Těžba lithia

Těžba lithia – téma, které nás zajímá, téma, které lidé řeší ... Krásno leží sice v krásné přírodě, je to však bohužel příroda, která je historicky zatížena jak hlubinnou, tak povrchovou těžbou. Zároveň se v našem okolí nachází v současnosti těžené ložisko živce i již historicky přetěžené horniny, takzvaná hlušina, ze které naši předci nedokázali všechny nerostné suroviny získat.

Dnešní moderní technologie umožňují tyto zbytky nerostných surovin z již jednou přetěžených hornin získávat. Otázkou je však ekonomická výhodnost, či nevýhodnost této činnosti.

Nejdiskutovanější záměr současné doby je odtěžení odkaliště v katastru Horního Slavkova v sousedství bývalého rudného dolu Stannum. Jako vedení města jsme jednoznačně proti tomuto záměru, ale s přípravou jeho realizace nic neuděláme, a tak se snažíme od začátku alespoň zmírnit případný dopad těžby naplavených písků na život v Krásně.

Z několika na sobě nezávislých zdrojů jsem se v poslední době dozvěděl, že vedení města Krásno údajně souhlasilo s dopravou přetěžovaných surovin prostřednictvím kamionové dopravy přes

Krásno. Tato fáma vznikla zřejmě „lidovou šeptandou“ díky plánované opravě všech úseků komunikace z Vítkova přes Podstrání do Krásna, kterou si lidé hned spojili s tím, že to je kvůli kamionům s pískem.

Vše je úplně jinak. Společně s Martinem Pribolem se nám naopak povedlo tlakem na dotčené úřady prosadit město Krásno jako účastníka povolovacího řízení, i když nás úřady původně obešly. Město Krásno se stalo účastníkem řízení a bylo hlavním navrhovatelem zamezení přepravy přetěžených písků kamionovou dopravou a její přesměrování na železnici.

Nevíme, jestli vůbec, či případně kdy, se přetěžování písků bývalého odkaliště dolu Stannum zahájí. Odkaliště je mimo katastr našeho města, a tak jsme nemohli přípravě záměru zabránit. Povedlo se nám však Krásno a Háje maximálně ochránit. Díky naší spolupráci s vedením Horního Slavkova se nám podařilo přesunout záměr přepravy surovin z původně plánované kamionové přepravy na železnici.

V současné době se dokončují projekty železniční vlečky mezi areálem bývalého závodu Stasis a osadou Ležnice a také projekt

podzemního šnekového dopravníku mezi odkalištěm a vlečkou. Dopravník bude umístěn v podzemním kolektoru a nebude tak na povrchu viditelný, tím pádem ani prašný. Plánované místo magnetického oddělení nerostných surovin od písčité hlušiny je umístěno v co největší vzdálenosti od Hájů. I oddělené nerostné suroviny budou přepravovány ve velkých vacích k železniční vlečce mimo katastr Krásna a nakládány na vagóny.

Takový je současný stav a nejspíš asi ani majitelé společnosti Sanaka ještě zatím neví, jak se celá situace bude dál vyvíjet. Podstatné je to, že se nám zatím povedlo Krásno a Háje v maximální míře ochránit od nepříznivých dopadů a současným záměrem je přeprava všech materiálů z odkaliště mimo naše katastry. Situaci budeme dál bedlivě sledovat.

Nevíme, co nás v budoucnu čeká, ale jedno je jisté, vždy se budeme naše občany snažit ochránit před jakoukoliv zbytečnou zátěží.

Pokud vám příště bude chtít někdo vnutit nějaké nepodložené informace, či fámy, neváhejte a zavolejte nám, podáme vám pravdivé informace.

Josef Havel, starosta

Mateřská škola Krásno

Po delší pauze vás zdravíme z naší mateřské školky Pampelišky s novými zprávičkami.

Naposledy jsme vám přáli krásné Vánoce, teď se setkáváme ve skoro letním čase, a proto nám dovoluete vás seznámit, jak jsme celý půlrok ve školce prožili a co všechno dělali.

Protože letošní zima byla velmi krásná a bohatá na sníh, užili jsme si jí dosyta i my na naší zahradě. Bobovali jsme, malovali barvičkami do sněhu, vyráběli ledové ozdobič-

ky, stavěli sněhuláky a chodili krmít zvířátka, aby neměla v té tuhé zimě hlad. A i když byla hezká zima, s velkým očekáváním už jsme vyhlíželi jaro a sluníčko. Čekání na jaro nám zpříjemnil pan Pohoda s pohádkou Vlk a kůzlátka, a také karnevalová diskotéka, kterou jsme si všichni moc užili.

Povídání o jaru, jarních kytičkách i Velikonocích nám bohužel zkazilo uzavření MŠ, ale o to víc jsme se těšili, až se zase uvidíme s kamarády a budeme si společ-

ně hrát. Když v dubnu nastal ten správný čas a my se všichni ve zdraví potkali, povídali jsme si o naší planetě Zemi, o třídění odpadu, o vesmíru, stavěli si rakety, planety a chodili na procházky po Krásně. Naši předškoláci spolu s předškoláky z Horního Slavkova navštívili památky města Krásna, podívali se na zvonici, do parku. Cestou je provázel pan starosta. Děti si to moc užily, za což děkujeme. Příjemný čas pozdního jara nám vykouzlilo i divadlo Letadlo

s pohádkou Léto, která byla krásná. Všichni jsme si v ní zahráli a moc si pohádku užili.

Pomalu, ale jistě se nám čas posunul do léta, kdy my, děti, máme svůj svátek a na ten si naše paní učitelky pro nás připravily Cestu za pokladem skřítky Školkovníčka. Skřítek nám označil cestu fáborky a úkoly, které jsme musely poctivě plnit. Nakonec nás Školkovníček dovedl až na rozhlednu, kde už na nás čekal poklad, ze kterého jsme všichni měly radost. Byl pro nás připravený i oheň a my si na ohýnku opekly vuřty, hrály jsme různé hry a celkově si náš svátek krásně oslavily. Byl to moc hezký den pro nás všechny a budeme na něj dlouho vzpomínat.

14. 6. k nám do školky přijela paní fotografka, která nás všechny vyfotila na společnou fotku a pak i zvlášť. Bylo to focení na téma „Malý zahradníček“ a už netrpělivě vyhlížíme fotografie, na které se moc těšíme. Hned den po focení jsme měli na programu výlet do botanické zahrady v Bečově. Tam už na nás čekal pan Pohoda, se kterým jsme si zasadili kytičku, zahrál nám pohádku a my si pak společně s našimi učitelkami zahradu prošli. Moc se nám líbila, ale největší úspěch měly rybičky v rybníku. Na ty jsme se vydrželi dívat hodně dlouho. Pak jsme se vydali na výborný oběd a po něm následovala sladká odměna v podobě nanuku u bečovského zámku. Výlet se nám všem moc líbil, moc jsme si ho užili a paní učitelky nás moc chválily, protože jsme to všechno krásně zvládli a byli jsme moc hodní.

V nejbližších dnech nás čeká už jen velká slavnost, a tou je pasování předškoláků na školáky. Máme pro rodiče přichystané i překvapení, tak snad se nám povede a počasí vydrží. Ale o tom už přistě.

Chtěli bychom vám za celou MŠ popřát krásné a pohodové prázdniny, hodně sluníčka a budeme se brzy těšit s dalšími informacemi od nás.

Martina Wegnerová

Další krásenský triatlon je za námi

Dne 20. 6. 2021 se konal 7. ročník krásenského triatlonu. Město Krásno mělo i svoje zastoupení a reprezentovali ho tito závodníci: Alička Kompasová (1. místo v kategorii mladší potěr + 1. místo v kategorii starší potěr), Esterka Urbánková (2. místo - mladší potěr), Anička Masopustová (4. místo - mladší potěr), Jitka Pelikánová (2. místo - starší potěr), Lukáš Urbánek (2. místo - mikrožáci), Vítek Pelikán (1. místo - mikrožáci). Mezi dospělými závodili za Krásno Michal Urbánek (5. místo v kategorii mladší masters), Tomáš Masopust (6. místo - mladší masters) a Tomáš Pelikán (6. místo kategorie Elite). Díky sponzorským darům od Nade s.r.o, Rauschert, KMK Granit a města Krásno závodníci obdrželi spoustu krásných cen a mohlo se pro ně připravit odpovídající občerstvení, za což velmi děkujeme.

Obrovské poděkování patří i všem dobrovolníkům, kteří se starají o hladký průběh závodu, ať už tvoří zázemí či pomáhají na tratích. Děkujeme!

Jana Molnářová
a Lucie Urbánková

Činnost TJ Baník Krásno a Covid-19

Ve velké kopané jsme ve Sdružené soutěži okresů Cheb a Sokolov stihli v sezóně 2020/2021 odehrát 7 kol, v nichž jsme doma porazili 4:1 Milhostov a Starou Vodu 12:0, remizovali 1:1 s Dolním Rychnovem (penalty prohráli 1:3). Venku to však bylo horší: prohráli jsme 3:1 v Hranicích, 8:2 v Novém Kostele a 2:1 ve Svatavě. To byl také poslední zápas, poté byla sezóna nejprve přerušena a poté i ukončena.

V Okresním přeboru Sokolovska ve futsalu se nám tolik nedařilo. Na pronajaté umělé trávě v Horním Slavkově jsme prohráli s Raptors Sokolov 0:10 a s SK Sausfork Otovice 1:7, venku pak přišly další

porážky s FK Havran Mírová 11:5, se Celticem Citice 12:7 a s ASK Rád 8:2. I v této soutěži byla sezóna nejprve přerušena a poté i ukončena.

A pak dlouho nic. Hřiště bylo pro veřejnost po celou dobu přístupné, s ohledem na proticovidová opatření však návštěvnost nebyla valná.

Zlepšení začalo po uvolňování opatření. V sobotu 15. 5. 2021 jsme uspořádali neoficiální setkání sportovců obyvatel Česka v duatlonu - zájem byl až překvapivý, a proto jsme již na neděli 20. 6. 2021 připravili oficiální závody v triatlonu. Triatlon (tedy plavání, kolo, běh) jako takový je vypsán pro kategorie žáků 2006 a mladší,

juniorů (2002 - 2005), elite (1982 - 2001) a mladších (1972 - 1981) a starších (1971 a starší) masters. Mladší ročníky byly „osvobozeny“ od plavání a závodily pouze v duatlonu (běh - kolo - běh). Tím sport ale pro nejbližší období nekončí...

17. 7. 2021 se bude konat 3. ročník Zlobrcupu, tedy Memoriálu Jirky „Zlobra“ Schröcka v malém fotbale.

24. 7. 2021 proběhne 1. ročník Memoriálu Fandy Pöselta ve velkém fotbale.

A plánujeme také Kuličkyádu, kterou jsme bohužel na jaře uspořádat nemohli. Termín bude upřesněn.

Ing. Jan Masopust, předseda TJ

Povídání o včelách

Část 2. VČELÍ STÁT - II. díl

Největší zastoupení ve včelstvu mají dělnice. Dělnice jsou zakrnělé samičky. To zakrnění je dáno jednak méně kvalitní výživou jejich larviček a je prakticky trvale udržováno jedním z feromonů (řekněme vůní) vylučovaných matkou. Matka tedy svou přítomností udržuje samičí zakrnělost dělnic. Pokud matka zahyne a včelstvo nemá možnost vychovat novou, zakrnělost dělnic přestane být udržována a mnohé z nich pohlavně dozrají, ovšem nedokonale. Jsou sice schopny náhle klást vajíčka, ale neoplovněná, kladou je nepořádně, často několik vajíček do jedné buňky, a z vajíček se tedy líhnou jen trubci. Tyto tzv. anatomické „trubčice“ tedy nejsou schopny zajistit reprodukci včelstva, jen poněkud oddálí jeho zánik, pokud nezasáhne včelař a včelstvu nedá možnost novou matku vychovat nebo dokud jim novou matku přímo nenabídne. Takto to zní jednoduše, ale je to docela složitý obřad, vykazující jisté podobnosti s transplantacemi lidských orgánů.

Samo označení „dělnice“ je trochu nepřesné, protože včely mají jisté specializace, kterými si každá z nich za normálních okolností projde. Zatímco u mravenců jsou specializace dány přímo anatomicky, bojovník je prostě bojovník, u včel to záleží na věku dělnice. Zhruba se dá říci, že čerstvě vylíhlá

včelička – mladuška, v první řadě vyčistí buňku z níž se vykulila na svět. Potom se podílí na čištění úlu, krmení plodu nebo matky, při aktivizaci voskových žláz se věnuje dílu budovatelskému, staví a opravuje voskové pláсты (jak ale včelka budovatelka zjistí, že šířka buňky je vždy zrovna 5,2 mm, ví Pánbůh..., a což teprve přesné rozvržení a spojení včelího díla budovaného několika partami současně v jednom rámcu – záhada...). Přebírá, ukládá, pěchuje, zahušťuje a víčkuje zásoby – s tím se dospělé létavky nezdržují. Zhruba polovinu svého života tak včela stráví v úlu. Postupně se tak propracuje až na česno (to je ten otvor, kterým včely procházejí do úlu a ven), kde je pasována na příslušnici speciální branné jednotky. Tyto včely jsou z hlediska bodavosti vlastně nejnebezpečnější. Brání úl. Každou přilétající včelu prověří, jestli něco nese (nektar, vodu, pyl) a jestli nějak divně nepáchne. V kladném případě ji propustí dovnitř, v záporném na ni zaútočí. I u včel ale, tak jako u lidí, existují výjimky: pokud „cizí“ včela nabídne strážkyním na česné úplatek v podobě kapičky nektaru, je důvěřivě vpuštěna do úlu, ikdyž může jít o „loupežnici“. V případě většího nepřitele (čmelák, vos, sršeň, hlodavec...) zmobilizuje i spoluhojovnice, kdy nezvaného hosta obalí svými těly a doslova uvaří. Strážkyně česna v dosahu svého vidění, řekněme nějaké 2-4 metry, také kontrolují dění před úlem. To je prostor, v němž by se laik nikdy neměl pohybovat, tam by mohlo jít skutečně o život (alergikovi). Nenechte se mýlit včelaři, kteří do tohoto prostoru vstupují často, protože je zajímavá, co se na česné děje. Dění na česné je totiž ukazatelem stavu včelstva. Nosí-li včely pyl, je zřejmé vše v pořádku. Podezřelé ale je, když se včely na jednom česné chovají jinak než včely na česnech

jiných úlů. Pak se může jednat o nemoc, o loupež nebo jinou abnormalitu. Včelař ovšem ví, že v tomto nebezpečném prostoru se musí pohybovat pomalu, ale s jistotou (žádné mávání rukama jako lopatkami větrného mlýna) a pokud možno nevstupovat do převládající dráhy letu včel. Nesmí být cítit pívem nebo alkoholem vůbec

– alkohol je přímo poukázkou na včelí (psí, koňský) útok, nepřijatelnými pachy jsou například parfémy žen – včelařek, odér tabákového kouře, různá rozpouštědla. Pokud na něj včely přesto doráží, v klidu prostor opustí. Náhodný přechod před úly však většinou útok nevyprovokuje. Mám ale vlastní zkušenost, že včely přímo nesnášejí sekání trávy „křoviňákem“. K tomuto je ale třeba dodat, že včelí jed je součástí apiterapie (léčení včelími produkty), a že dobře umístěné žihadlo (...i několik desítek) napomáhá k regeneraci chrupavek opotřebovaných kloubů. Nedoporučuji ale tuto praxi bez konzultace s odborníkem.

Roj má jiné starosti, než ublížit

Teprve po úspěšném zvládnutí strážení úlu se stává včela dělnicí-létavkou a začne zásobovat včelstvo dle potřeby vodou, nektarem (z květů), medovicí (ze „mšic“) a pylem. V pracovní sezóně trvá život včely tak asi 28-30 dnů. Pouze dělnice, které se líhnou v druhé polovině srpna a v září, se dožijí jara (tedy až osm měsíců - říká se jim dlouhověké včely). Včelstvo však musí být brzy nakrmeno, aby tyto včely na podzim už nemusely pracovat a mohly se tak v plné síle postarat o jarní generaci. V jednom kilogramu včel je asi 10 000 dělnic. Zimní stav je kolem 2 kg, v plné sezóně 5 i více kg. Takže „jedna včela-žádná včela“, někdy říkám, že včely mne zajímají

až „od deseti deka více“ (což ovšem neplatí v případě „oddělků“ a „smetenců“).

Hodně mýtů koluje kolem trubců. Trubci jsou (většinou) plnohodnotnými včelími samečkami a v plné sezóně tvoří skoro desetinu osazenstva úlu. Některým se podaří během života oplodnit mladou matku na jejím snubním letu. Trubci z širokého okolí mají podle dosud neznámého principu vytypované trubčí shromaždiště (vzdálené i několik kilometrů) kam se slétají z celého okolí, a když se v blízkosti objeví mladá matka, davově za ní vyrazí. Dva, tři někdy i více (prokázaný počet je i 16 v jednom snubním proletu) z nich se s ní za letu spojí (postupně, nikoliv současně, nemravové...) a jí to pak musí stačit už na celý zbytek života. Tyto radovánky se odehrávají ve výši několika desítek metrů. Dělají se pokusy, kdy se mladá neoplozená matka uzavře do mateří klíčky zavěšené na heliem naplněným balónkem, na vlasci se vypustí do výšky a pak se (odhadem) počítají „nápadníci“ – jsou jich až stovky!!!. Trubci nemají tatínka, jenom dědečka. Líhnou se z neoplozených vajíček, není ale dosud zcela odhaleno, jak matka pozná, že klade

vajíčko oplozené nebo neoplozené (to si ale navzdory lidské logice v danou chvíli dokáže rozhodnout, které vajíčko oplozené bude, a které ne). Neoplozená klade do poněkud větších „trubčích“ buněk na plástu (v nouzi ale i do normální „dělničí“ buňky). Trubci se v úle objeví až někdy začátkem května. Mají vyšší teplotu (až kolem 40 °C) a proto pomáhají vyhřívat úl v době, kdy většina dělnic pracuje venku. V úle totiž pro zdárný vývoj potomstva musí být obligátních asi 36 °C. Trubci opouštějí úl jen za vhodných tepelných podmínek (musí být teplo, slunečno, pouze slabý vítr, obvykle kolem poledne, a co je zajímavé, budoucí matka toto respektuje a jen tak „na blind“ v jiné době ke snubnímu proletu nevylétne). Oproti dělnici jsou zavalitější, nemají žihadlo, místo něho mají jiný důležitější nástroj (jako všichni pánové...), a jsou tedy zcela neškodní (jako někteří pánové...). Trubci taky slouží k nácviku značení matek, kdy je potřeba získat určitý cvik v prstech, abychom krásnou, novou, mladou, oplodněnou, budoucí, perspektivní a já nevím jakou ještě „matičku“ před začátkem její slibné kariéry nezahlušili.

Někdy v polovině července včelí stát usoudí, že trubci už nejsou pro blaho celku potřeba a jsou brutálně vyháněni z úlu. Na česně se odehrávají dramata, včelí dělnice se „vozí“ po trubcích a táhnou je ven. Vydrží-li nějaký trubec přes tuto defenestraci v úle, nepustí ho včely k potravě (trubec je totiž za normálních okolností v úle natolik vážený, že se sám ani nenakrmí...). Pokud však tato vyhánějící nálada pomine a trubec se v úle udrží, pak už ho tam většinou nechají dožít. Jsou-li ještě koncem července v nějakém úle vidět trubci, znamená to pro včelaře důvod k zamyšlení. Buď v úle není matka, nebo tam probíhá opožděná „tichá výměna“ matek. V těchto případech nejsou trubci vyháněni, ale nacházejí v úle útočiště i trubci z jiných včelstev. Včely ostatně návštěvy cizích trubců během sezóny v úle většinou tolerují. Bohužel to ale také přispívá k šíření některých včelích chorob (virózy, bakteriózy, paraziti...).

O tom ale zas někdy příště.
Poznámka: Všechna foto jsem pořídil při své praxi

Miroslav Kirejev

Důležité kontakty města Krásna

Kontakty na MěÚ

www.mesto-krasno.cz

E-mail:

mesto-krasno@mesto-krasno.cz

Úřední hodiny

pondělí, středa: 8:00 – 17:00

úterý, čtvrtek: 8:00 – 14:00

pátek: zavřeno

Josef Havel

starosta města

starosta@mesto-krasno.cz

Tel: 352 698 222

Jaroslava Karabinová

samostatný referent

karabinova@mesto-krasno.cz

Tel: 352 698 370

Bc. Jana Brendlová

účetní

brendlova@mesto-krasno.cz

Tel: 352 688 034

Lenka Kvapilová

referent

kvapilova@mesto-krasno.cz

Tel: 352 688 036

Městská knihovna

Otevírací doba

pondělí: 16-18

čtvrtek: 16-18

knihovna.krasno@email.cz